

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ
Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ
(ύλη Β' Λυκείου)
ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

A. ΚΕΙΜΕΝΟ

Ίσοκράτους *Περί αντιδόσεως*, 291 - 294

Ο ρήτορας διατύπωσε την απορία του για τις επικρίσεις εναντίον των νέων, που από τη ραστώνη των διασκεδάσεων προτιμούσαν να ασχοληθούν με μια τόσο επωφελή ηθικά δραστηριότητα, όπως η ρητορική. Και συνεχίζει:

[291] Θαυμάζω δ' ὅσοι τοὺς μὲν φύσει **δεινούς ὄντας** εἰπεῖν εὐδαιμονίζουσιν ὡς ἀγαθοῦ καὶ καλοῦ πράγματος αὐτοῖς *συμβεβηκότος*, τοὺς δὲ τοιοῦτους γενέσθαι βουλομένους λοιδοροῦσιν ὡς ἀδίκου καὶ κακοῦ **παιδευμάτος ἐπιθυμοῦντας**. καίτοι τί τῶν φύσει καλῶν ὄντων μελέτη κατεργασθὲν αἰσχρὸν ἢ κακὸν ἐστίν; οὐδὲν γὰρ *εὐρήσομεν* τοιοῦτον, ἀλλ' ἐν γε τοῖς ἄλλοις ἐπαινοῦμεν τοὺς ταῖς φιλοπονίαις ταῖς αὐτῶν ἀγαθὸν τι κτήσασθαι δυναθέντας μᾶλλον ἢ τοὺς παρὰ τῶν προγόνων παραλαβόντας, [292] εἰκότως· συμφέρει γὰρ ἐπὶ τε τῶν ἄλλων ἀπάντων, καὶ μάλιστα ἐπὶ τῶν λόγων, μὴ τὰς εὐτυχίας ἀλλὰ τὰς ἐπιμελείας εὐδοκιμεῖν. οἱ μὲν γὰρ φύσει καὶ τύχῃ δεινοὶ γενόμενοι **λέγειν** οὐ πρὸς τὸ βέλτιστον ἀποβλέπουσιν, ἀλλ' ὅπως ἂν τύχωσιν, οὕτω **χρῆσθαι τοῖς λόγοις** εἰώθασιν· οἱ δὲ φιλοσοφία καὶ λογισμῶ τὴν δύναμιν ταύτην λαβόντες, οὐδὲν ἀσκέπτως λέγοντες, ἤττον περὶ τὰς πράξεις πλημμελοῦσιν. [293] Ὡσθ' ἅπασι μὲν βούλεσθαι προσήκει **πολλούς** εἶναι **τοὺς** ἐκ παιδείας δεινούς εἰπεῖν **γιγνομένους**, μάλιστα δ' ὑμῖν· καὶ γὰρ **αὐτοὶ προέχετε** καὶ διαφέρετε τῶν ἄλλων οὐ ταῖς περὶ τὸν πόλεμον ἐπιμελείαις, οὐδ' ὅτι κάλλιστα πολιτεύεσθε καὶ μάλιστα *φυλάττετε* τοὺς νόμους οὓς **ὑμῖν** οἱ πρόγονοι *κατέλιπον*, ἀλλὰ τούτοις οἷσπερ ἢ φύσις ἢ τῶν ἀνθρώπων τῶν ἄλλων ζώων, καὶ τὸ γένος τὸ τῶν Ἑλλήνων τῶν βαρβάρων, [294] τῷ καὶ πρὸς τὴν φρόνησιν καὶ πρὸς τοὺς λόγους ἄμεινον πεπαιδεῦσθαι τῶν ἄλλων.

B. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. Να μεταφράσετε το απόσπασμα «Πολλὴ μὲν ἢ μεταβολὴ ... τὰς ἐπιμελείας εὐδοκιμεῖν».

(30 μονάδες)

2. Γιατί ο ρήτορας θεωρεῖ πως ταιριάζει στους Αθηναίους να εκτιμούν αυτούς που καλλιεργοῦν τη ρητορική τέχνη;

(20 μονάδες)

3. α) Να αναγνωρίσετε τον συντακτικὸ ρόλο των παρακάτω ὀρων του κειμένου: δεινούς, παιδευμάτος, ἐπιθυμοῦντας, λέγειν, χρῆσθαι, τοῖς λόγοις, πολλούς, τοὺς γιγνομένους, αὐτοὶ, ὑμῖν.

(20 μονάδες)

3. β) «...ὅσοι τοὺς μὲν φύσει δεινούς ὄντας εἰπεῖν...»: να αναλύσετε τη μετοχή σε ισοδύναμη δευτερεύουσα πρόταση.

(6 μονάδες)

4. α) Να γράψετε τον τύπο που ζητείται για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις (οι ρηματικοί τύποι να παραμείνουν στη φωνή που βρίσκονται).

(12 μονάδες)

συμβεβηκός: το β' ενικό της οριστικής στον ίδιο χρόνο

εὐρήσομεν: το β' ενικό της προστακτικής στον αόριστο

λαβόντες: το γ' ενικό πρόσωπο της ευκτικής στον μέλλοντα

προέχετε: το β' ενικό της προστακτικής στον αόριστο

φυλάττετε: το β' πληθυντικό της οριστικής στον παρακείμενο

κατέλιπον: το απαρέμφατο του ίδιου χρόνου

4. β) Να μεταφέρετε τους κλιτούς τύπους του παρακάτω χωρίου στον άλλο αριθμό: «καὶ γὰρ αὐτοὶ διαφέρετε τῶν ἄλλων οὐ ταῖς περὶ τὸν πόλεμον ἐπιμελείαις, οὐδ' ὅτι κάλλιστα πολιτεύεσθε καὶ μάλιστα φυλάττετε τοὺς νόμους οὓς ὑμῖν οἱ πρόγονοι κατέλιπον»

(12 μονάδες)